

אוניברסיטת בר אילן

הפקולטה למשפטים

תובענות ייצוגיות

ד"ר עומר פלד

עוזרת הוראה – גב' טליה פינס

בחינה לדוגמה, סמסטר א' תשפ"א

הוראות:

1. משך הבחינה: שתיים (לא תינתן הארכה, למעט לזכאים).
2. הבחינה בספרים פתוחים.
3. יש לענות על כל השאלות.

5 שאלות – 20 נקודות לשאלה – 200 מילים לכל שאלה

1) קטיה, פעילה סביבתית וחובבת טיולים מחיפה, הגישה באמצעות עורך דינה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד משרד החקלאות המפעיל מעבדה גדולה באזור הדרום. לטענת קטיה, המעבדה השליכה חומרים מזהמים בנחל סמוך, אשר גרמו לפגיעה בערכי טבע מוגנים השייכים לכלל אזרחי המדינה. לכן, קטיה הגישה את הבקשה בשם כל האזרחים.

א. אלעד, מתמחה צעיר בפרקליטות המייצגת את משרד החקלאות טוען כי על משרד החקלאות, כרשות ציבורית, חלות הגנות הקבועות בחוק תובענות ייצוגיות. לכן, לא ניתן להגיש תובענה ייצוגית נגד המשרד. האם אלעד צודק? הסבירו.

ב. מה הוא החשש בתובענות ייצוגיות בשם "כלל אזרחי המדינה"? האם יש לדעתכם לקבל את הבקשה במקרה זה?

2) בשנת 2010 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית בשם כל הצרכנים שרכשו את היוגורט "טופלה" ב-7 השנים שלפני מועד הגשת הבקשה לאישור ועד למועד אישור הבקשה. ההליך המשפטי התארך ובשנת 2015 הוגש לבית המשפט הסכם פשרה אשר קובע כי ינתן פיצוי מלא לכל הלקוחות אשר רכשו את היוגורט החל משנת 2009 ועד לשנת 2015.

השופט אצלו אתם מתמחים, מתלבט האם לאשר את הסכם הפשרה. אנא ייעצו לו כיצד לפעול והציגו לו את האפשרויות העומדות בפניו.

3) נוי, אלעד, גיא ואילון הם סטודנטים לשעבר בקורס תובענות ייצוגיות. בשיחה שערכו הארבעה, נוי טענה כי ישנה עדיפות שהתובע הייצוגי יהיה חבר הקבוצה אשר נפגע באופן הקשה ביותר מהתנהלות הנתבע – שכן האינטרס שלו בתביעה הוא הגדול ביותר. אלעד טען כי יש לתת עדיפות בייצוג לחבר הקבוצה בעל האמצעים הכספיים הרבים ביותר – שכן הוא יוכל להשקיע בתביעה הכי הרבה, באופן שיקדם את אינטרס הקבוצה כולה. גיא טען שיש לתת עדיפות בייצוג לחבר הקבוצה בעל הניסיון המשפטי בתביעות ייצוגיות הרב ביותר – שכן הוא ידע לעמוד על זכויות חברי הקבוצה באופן המיטבי. אילון לעומת זאת, טוען כי על בית המשפט להימנע משאלות כמו אלו, ולאשר את הייצוג לתובע הראשון בזמן.

א. מה הוא הדין החל בישראל בעניין זה?

ב. מה הם הקשיים ומה הן ההצדקות למתן הייצוג לכל אחד מאלו שמציעים הסטודנטים לשעבר בקורס? למי לדעתכם יש לתת עדיפות בייצוג?

4) בארצות הברית ישנה דרישה כי מספר חברי הקבוצה יהיה גדול מאוד, כך שלא ניתן יהיה לאגד אותם בתביעה קבוצתית-פרטנית. האם הנכם סבורים כי ישנה דרישה כזו גם בדין הישראלי? האם לדעתך נכון לקיים דרישה כזאת? נמקו.

5) אין ספק ששלב הסדר הפשרה הוא השלב שבו מתעוררת בעיית הנציג בתובענה הייצוגית במלוא עוזה, לנוכח החשש שמייצגי הקבוצה יפעלו לטובת עצמם או לטובת חלקם מחלקי הקבוצה, ולא לטובת כלל חבריה. עם זאת, תהא זו טעות להסתכל רק על התובע הייצוגי, בא כוחו ובאינטרסים שמניעים אותם, משום שהם רק שניים מהשחקנים על מגרש הסדר הפשרה, ויש עוד שחקנים, אשר לכל אחד מהם אינטרסים משל עצמו". מנו מהם האינטרסים של שלושה שחקנים לפחות על מגרש הסדר הפשרה, ופרטו כיצד הם יכולים לעמוד בניגוד לאינטרס חברי הקבוצה.

בהצלחה!